

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าและจัดทำศัพทานุกรมภาษาไทยถิ่นตากใบ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้องานวิจัย แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และเอกสารที่เป็นหลักฐานในการวิจัยโดยตรง รวมทั้งการสัมภาษณ์จากบุคคล

2. ติดต่อกับบุคคลากรฝ่ายต่างๆ เพื่อสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีดำเนินการศึกษาใน 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

- 2.1 แหล่งข้อมูลและประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลและประชากรกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 แหล่งข้อมูล
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บอกภาษา จากหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.2.1 จำนวนผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บอกภาษาจำนวน 5 คน

1.2.2 เพศของผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บอกภาษาทั้งสองเพศ เพราะการใช้

ภาษาในสังคมอาจจะแตกต่างกันไปโดยมีเพศเป็นตัวกำหนด เช่น มีคำบางคำที่ใช้เฉพาะเพศหญิง และในทำนองเดียวกันก็มีคำบางคำที่ใช้เฉพาะเพศชาย

1.2.3 ประวัติผู้บอกภาษาพิจารณา ดังนี้

1) เป็นชาวไทยพุทธที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นอำเภอตากใบตั้งแต่กำเนิด ไม่เคยอพยพโยกย้าย

2) มีบรรพบุรุษอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่า 3ชั่วอายุคน

หรือเป็นคนในท้องถิ่นที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 60 ปี

3) ผู้บอภาษาต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 40 – 60 ปี เนื่องจากผู้บอภาษาที่อยู่ในวัยนี้เป็นผู้มีประสบการณ์ทางภาษาพอสมควร มีความรู้ทั้งทางภาษาเก่าและภาษาปัจจุบัน และส่วนใหญ่จะเคยชินกับการใช้ภาษาถิ่นของตน ส่วนผู้ที่มีอายุมากเกินไปมักจะมีสุขภาพไม่ค่อยดี เหนื่อยง่าย และอวัยวะในการออกเสียงไม่ค่อยสมบูรณ์

4) ผู้บอภาษาจะต้องพูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน และสามารถพูดได้ดี มีอวัยวะในการออกเสียงครบสมบูรณ์ ออกเสียงได้ชัดเจน สุขภาพทั่วไปดี

5) สามารถฟังสำเนียงภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ได้เข้าใจ

6) เป็นคนคล่องแคล่ว เสียสละ มีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบสูง จากการอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกผู้บอภาษามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เป็นหลักในการบอภาษา ดังนี้

1. นายแอต ฮ่องซุ่น อยู่บ้านเลขที่ 20/1 ม.4 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส อายุ 57 ปี อาชีพ เกษตรกร ตำแหน่ง กำนันตำบลไพรวัน การศึกษา ม. 6
2. นางเพ็ญศรี ศรีสังข์ อยู่บ้านเลขที่ 20 ม.4 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส อายุ 56 ปี อาชีพ เกษตรกร การศึกษา ม. 3
3. นางลัดดา จงเกียรติ อยู่บ้านเลขที่ 1/1 ม.5 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกร การศึกษา ปวช.
4. นางสาวพยอม สุขศรีแดง อยู่บ้านเลขที่ 90/1 ม.5 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส อายุ 48 ปี อาชีพ เกษตรกร การศึกษา ปวส.
5. นายวิเชียร สะแต อยู่บ้านเลขที่ 14/1 ม.4 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส อายุ 54 ปี อาชีพ พนักงานของรัฐ การศึกษา ม.3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ใช้แบบบันทึกการสอบถาม การออกเสียงคำในภาษาไทยใหญ่ แบ่งประเภทคำตามแนวคิดของวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544) (อ้างในนันทิพัฒน์ เพ็งแดง, 2550)
2. เครื่องบันทึกเสียง เพื่อการทบทวนฟังการออกเสียงคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นตากใบ
3. กล้องถ่ายรูป
4. เครื่องหมาย และสัทอักษร
5. เอกสารตำราเกี่ยวกับหลักภาษา ภาษาไทยถิ่นตากใบ ภาษาไทยมาตรฐาน

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544) มาใช้ในการแบ่งหมวดหมู่ คำจำนวนไม่น้อยกว่า 500 คำ โดยมีการแบ่งประเภทดังนี้

1.หมวดธรรมชาติ (Natures)

- 1.1 เวลา
- 1.2 ดวงดาว
- 1.3 ภูมิประเทศ
- 1.4 แร่ธาตุ
- 1.5 วัตถุอื่นๆ

2.หมวดสัตว์ (Animals)

- 2.1 สัตว์เลี้ยง
- 2.2 สัตว์ใช้พื่นเพาะ
- 2.3 สัตว์ป่า
- 2.4 นก
- 2.5 ปลา
- 2.6 สัตว์เลื้อยคลาน
- 2.7 แมลง
- 2.8 หนอน
- 2.9 อวัยวะ
- 2.10 เพศ, อายุ
- 2.11 ที่อยู่อาศัย

3.หมวดอวัยวะ (Human body)

- 3.1 ส่วนของร่างกาย
- 3.2 โรคต่างๆ
- 3.3 สี
- 3.4 รสชาติ
- 3.5 สัมผัส
- 3.6 อารมณ์
- 3.7 รูปร่าง

3.8 การแสดงออกทางกาย

3.9 กิริยาทึ่งองงาม

3.10 ปฏิกริยาที่ตอบสนอง

4.หมวดบ้าน (House)

4.1 โครงสร้าง

4.2 เครื่องใช้

4.3 เครื่องมือ

4.4 เครื่องสำอาง

4.5 เครื่องประดับ

4.6 เสื้อผ้าและวัสดุทำเสื้อผ้า

4.7 เฟอร์นิเจอร์และส่วนประกอบอื่นๆ

4.8 ภาชนะ

4.9 ห้องครัว,ห้องอาบน้ำ

4.10อื่นๆ

5.หมวดต้นไม้ (Trees)

5.1 ต้นไม้ใหญ่

5.2 พุ่มไม้ หรือต้นไม้ชนิดเตี้ยๆ หรือต้นไม้

5.3 ลำต้น, ราก

5.4 ดอกไม้

5.5 ผลไม้

6.หมวดบุคคล (Persons)

6.1 เครื่องญาติ

6.2 เพศและอายุ

6.3 สถานะทางสังคม

6.4 อาชีพและงาน

6.5 มหรสพ

7.หมวดอุปกรณ์ทำสวน (Farming)

- 7.1 เครื่องมือ
- 7.2 พืชผลทางเกษตร
- 7.3 ผลิตผลอื่นและที่ดินทำกิน

8.หมวดอาหาร (Food)

- 8.1 ของเหลว
- 8.2 พืชผัก
- 8.3 เครื่องปรุง

9.หมวดสถาบันทางสังคม (Social Institutions)

- 9.1 ศาสนา
- 9.2 การศึกษา
- 9.3 การคลัง
- 9.4 เครื่องป้องกัน

10.หมวดบริบททางวัฒนธรรม (Cultural Concept)

- 10.1 เกม, กีฬา
- 10.2 จิตใจ, วิญญาณ, อารมณ์ลึกๆ
- 10.3 คุณภาพ

11. หมวดคำศัพท์เฉพาะ (Terminology)

- 11.1 ภาคไวยากรณ์
- 11.2 นิยมสรรพนาม, นิยมวิเศษณ์
- 11.3 อนิยมสรรพนาม, ปฤษฎาสรรพนาม, อนิยมวิเศษณ์, ปฤษฎาวิเศษณ์
- 11.4 นุรุษสรรพนาม
- 11.5 กริยานุเคราะห์
- 11.6 สันธาน
- 11.7 บุพบท
- 11.8 ประติชญาวิเศษณ์
- 11.9 คำวิเศษณ์บอกเวลา

12.หมวดไวยากรณ์ (Systems)

- 12.1 จำนวนนับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำโดยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการออกเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็น 3 ระยะเวลา คือ

ระยะที่ 1 สํารวจแหล่งข้อมูลและความรู้พื้นฐานทางการวิจัยในช่วง วันที่ 1 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2553

ระยะที่ 2 คัดเลือกผู้บอกภาษา และเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ 1 เมษายน 2553 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2553

ระยะที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำโดยวิธีการดังนี้

2.1 นำรายการคำที่ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ไปสอบถามจากผู้บอกภาษา เพื่อให้ออกเสียงสำเนียงภาษาไทยถิ่นตากใบ โดยให้มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกับคำที่กำหนดถ้ามีปัญหาเนื่องจากผู้บอกภาษาไม่เข้าใจความหมายของผู้วิจัยจะอธิบายความหมายโดยใช้วิธีดังนี้คือ ให้ดูของจริง ของจำลอง ภาพประกอบ แสดงท่าทางประกอบ และให้นิยามหรือยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้ผู้บอกภาษาออกเสียง ที่มีความหมายตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ

2.2 จดบันทึกคำที่ได้จากผู้บอกภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ทางสัทศาสตร์

2.3 ฝึกออกเสียงคำตามรายการข้อมูลที่ต้องการศึกษากับผู้บอกภาษาหลายๆครั้ง จนเกิดความมั่นใจว่าสามารถออกเสียงตามสำเนียงภาษาไทยถิ่นตากใบ หรือใกล้เคียงกับสำเนียงผู้บอกภาษาที่สุด

2.4 ใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงรายการข้อมูลภาษาถิ่นตากใบที่กำหนดไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์และตรวจทานข้อมูลต่อไป

2.5 บันทึกความหมายของคำข้อมูลที่แตกต่างกันจากภาษามาตรฐานทุกคำและทุกความหมาย

2.6 ข้อมูลทั้งประเภทเสียง คำ และความหมายของคำบางคำที่น่าสนใจ

ซึ่งได้พบเพิ่มเติม แม้นอกเหนือจากข้อมูลเตรียมไว้ล่วงหน้า ก็ได้บันทึกไว้เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยด้วย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำคำที่ได้จากการสอบถามผู้บอกภาษามาจัดเรียงหมวดหมู่

3.2 เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นตากใบกับภาษาไทยมาตรฐาน

3.2.1 คำที่มีหน่วยเสียงเหมือนกัน

3.2.2 คำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกัน

3.2.3 คำที่มีหน่วยเสียงแตกต่างกัน

3.3 คิดหาค่าร้อยละของคำตามประเภทที่เปรียบเทียบ จากจำนวนคำทั้งหมด

3.4 วิเคราะห์ความเหมือน ความคล้าย และความแตกต่างของหน่วยเสียง

ที่พบในคำศัพท์

3.5 สรุปผลและอภิปรายผล

